

Næringslivets Aksjemarkedsutvalg

Sekretariat:
Næringslivets Hovedorganisasjon

Vår dato
02.09.09

Vår referanse
229088

Deres dato
10.06.09

Deres referanse

Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse
info@nues.no

HØRING – NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Om Næringslivets Aksjemarkedsutvalg (NAU)

NAU er opprettet av Næringslivets Hovedorganisasjon, Finansnærings Hovedorganisasjon, HSH og Norges Rederiforbund. NAU startet sin virksomhet 15. desember 1987. NAU har til formål å virke for et sunt og vitalt aksjemarked til næringslivets og samfunnets beste, ved å bidra til utvikling av god aksjemarkedsskikk og å overvåke utviklingen av verdipapirmarkedet.

NAU skal følge utviklingen i verdipapirmarkedet og arbeide for at dette markedet på en tilfredsstillende og konkurransedyktig måte bidrar til å løse utstedernes og investorenes behov i forbindelse med å skaffe egenkapital til norsk næringsliv.

NAU behandlet NUES' høringsnotat i møte 18. august 2009. NAU har følgende merknader:

2.1 Stemmefullmakt til selskapet/styreleder

Etter forslaget i høringsnotatet punkt 2.2 skal aksjeeiere kunne krysse av på fullmaktsskjemaet for hvilke forslag man ønsker å stemme for eller mot. Når fullmektigen på denne måten ikke får fullmakt til å bestemme noe om hvordan stemmene skal benyttes, spiller det etter NAUs vurdering mindre rolle om fullmektigen regnes som uavhengig. Det er ikke grunn til å tro at en daglig leder/styreleder/møteleder som er utpekt som fullmektig, ikke følger instruksjoner på fullmaktsskjemaene.

Etter forslaget i punkt 2.1 vil en *åpen* fullmakt bli gitt til en person som er uavhengig av selskapet. Denne fullmektigen vil da avgjøre stemmegivningen. NAU antar at en aksjeeier sjelden vil ha behov for å oppnevne en fullmektig som er uten tilknytning til selskapet. NAU regner tvert imot at det vil være behov for å gi åpne fullmakter til personer som er tilknyttet selskapet, typisk styreleder, som jo er valgt av aksjeeierne for å ivareta deres interesser. Med den ordningen NUES legger opp til, er dette ikke en mulighet.

Selv om NUES ikke gir anbefaling om oppnevning av uavhengig fullmektig, kan det hende at styreleder mv. ikke ønsker å påta seg den risikoen det måtte være ved å være oppnevnt som fullmektig. I slike tilfeller kan selskapet – som i dag – engasjere en uavhengig fullmektig.

Postadresse
Sekretariat: Næringslivets Hovedorganisasjon
Postboks 5250 Majorstua
N-0303 OSLO

Kontoradresse
Middelthunsgt. 27
0368 OSLO

Telefon 23 08 80 00
Telefaks 23 08 80 01

I en rekke noterte selskaper er det ganske liten interesse for generalforsamlingene, i mange tilfeller er det ytterst få deltakere på generalforsamling, og omfanget av fullmakter er lite. Det er ikke noe som tyder på at dette har å gjøre med fullmektigens uavhengighet. Behovet for den foreslåtte ordningen ser derfor ut til ikke å være til stede.

NAU er ikke kjent med at en ordning med særlig tilrettelegging for uavhengig fullmektig er etterspurt. Begrunnelsen i høringsnotatet er heller ikke klar. Det er angitt at ”styreleder er en representant for selskapet”, og det kan tyde på at det kan foreligge en interessekonflikt. Som nevnt ovenfor vil imidlertid avkrysningsmuligheten gjøre at styreleder eller lignende ikke kan utøve skjønn ved stemmegivningen, med mindre aksjeeieren har gitt en slik åpen fullmakt.

Oppnevning av uavhengig fullmektig vil åpenbart være en kostbar ordning for selskapene. Tatt i betraktning det som er anført ovenfor, er det etter NAUs vurdering ikke hensiktsmessig å utforme en slik ordning som en anbefaling.

NAU gir sin støtte til en anbefaling om at utstederne bør oppnevne eller stille til rådighet en person som kan gis fullmakter til å stemme. NAU mener at denne personen kan være styreleder eller andre personer knyttet til utsteder. NAU går dermed imot den ordningen med uavhengig fullmektig som er foreslått i høringsnotatet.

2.2 Instruks i stemmefullmakter

Selskapene må etter loven utforme fullmaktsskjemaer til bruk for aksjeeierne. Etter NAUs vurdering vil avkrysnings-/instruksmulighet på fullmaktsskjemaet øke muligheten for å benytte stemmeretten. NAU mener at den mest hensiktsmessige ordningen er at fullmaktsskjemaet innledningsvis gir adgang til å gi fullmektigen en åpen fullmakt, som imidlertid kan spesifiseres i de enkelte sakene, så langt fullmaktsgiveren ønsker det. På denne måten kan fullmaktsgiveren gi åpen fullmakt i saker der vedkommende ikke har noe spesielt syn på stemmegivning eller der det ikke foreligger konkrete forslag til vedtak. Med en åpen fullmakt som utgangspunkt, vil en slik ordning gjøre avkrysningen enklere for fullmaktsgiveren, og vedkommende vil kunne la det være opp til fullmektigen å avgjøre stemmegivningen (alternativt å avstå fra å stemme).

NAU støtter dermed forslaget om avkrysningsmuligheter på fullmaktsskjemaet. Siden ordningen vil være ny i NUES-sammenheng, oppfordres NUES til å veilede nærmere i kommentarene, slik at både utstederne og aksjeeierne blir kjent med hva man ønsker å oppnå med den.

2.3 Instruks i stemmefullmakter ved endring av forslag

En ordning med instruks i fullmaktsskjemaer vil åpenbart være kompliserende der det skal stemmes over forslag til vedtak som ikke er inkludert i fullmaktsskjemaet. Etter NAUs mening bør NUES gå lenger i å veilede utstedere, fullmektiger og fullmaktsgivere enn det som er nevnt i høringsnotatet. Kommentarene til punkt 6 bør derfor nevne de problemstillingene man står ovenfor. Dette vil kunne bidra til en mest mulig ensartet markedspraksis, som er til gunst for alle aktører. Videre vil det bidra til å forklare for aksjeeierne hvilke forventninger de kan ha til bruk av fullmaktene. Dette er av stor betydning for fullmaktsgivere som er særlig opptatt av sin stemmegivning i enkeltsaker.

Etter NAUs vurdering kan følgende formulering fra Norsk Hydro brukes som eksempel i kommentarene:

”Fullmakten kan innholde instruks om hvordan fullmektigen skal stemme i den enkelte sak. Fullmektigen vil ved tvil om forståelsen av instruksjonen legge en for fullmektigen rimelig forståelse til grunn. Ved uklare instruksjoner kan fullmektigen avstå fra å stemme.”

For noen utstedere vil det dessuten kunne være aktuelt med formuleringer knyttet til lovvalg, tvisteløsning og ansvarsforhold.

NUES bør avklare hvorvidt det er anledning til å stemme mot en kandidat ved valg, jf. asal. § 5-17 annet ledd.

Om NUES følger opp forslaget med avkrysningsmulighet (punkt 2.2), mener NAU at noe veiledning bør gis i kommentarene.

2.4 Nestleder i styret

Etter NAUs oppfatning er situasjonen med styreleders forfall og inhabilitet løst tilfredsstillende i loven. NAU mener at det for øvrig er både fordeler og ulemper knyttet til ordningen med nestleder. NAU mener derfor at det ikke bør anbefales at utstederne skal velge nestleder. Imidlertid bør kommentarene vise til hensyn som taler for og imot valg av nestleder, og at valgkomiteen – under hensyn til styrets egen oppfatning – bør vurdere om det aktuelle selskapet har behov for en nestleder.

2.5 Oversikt over deltagelse i styremøter

NAU oppfatter informasjon om styrets arbeid, herunder omfang og deltagelse, som relevant for markedet. En ren angivelse av det enkelte styremedlems deltagelse i styremøtene kan imidlertid bli for unyansert i denne sammenheng, også når det gjelder vurdering av eventuelt gjenvalg.

NAU mener derfor at omtale av styremøtene systematisk hører best hjemme i anbefalingen punkt 9. Rapporten om eierstyring og selskapsledelse bør derfor omfatte antall planlagte og ad hoc styremøter, med de enkelte styremedlemmers deltagelse i disse. Forfall fra styremedlemmer kan være fullt ut gyldig til styremøter som ikke inngår i møteplanen, og informasjon om dette vil være relevant både for valgkomiteen og eierne.

2.6 Klarere skille mellom emisjonsfullmakter

NAU støtter forslaget i høringsnotatet. Antagelig vil også avkrysningsmulighet på fullmaktsskjemaet gjøre det tydeligere for aksjeeierne om utstederne følger anbefalingen eller ikke, noe som igjen kan øke muligheten for at anbefalingen følges.

2.7 Styrets egnevaluering – bruk av valgkomiteen

NAU støtter vurderingene og konklusjonen i høringsnotatet.

3.1 Registreringsdag

NAU støtter vurderingene og konklusjonen i høringsnotatet.

3.2 Elektronisk deltagelse på generalforsamlingen

NAU støtter vurderingene og konklusjonen i høringsnotatet.

3.3 Førtidig stemmegivning

Bruk av fullmakt med avkryssning og førtidig stemmegivning vil langt på vei dekke de samme behovene for aksjeeierne.

NAU støtter for øvrig vurderingen i høringsnotatet.

3.4 Rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen

I anbefalingen side 10 er det angitt at flere av punktene i punkt 6 var ment som en forhåndsimplementering av direktivet om aksjeeierrettigheter. På grunnlag av lov nr. 77/2009 og

forskrift om selskapets opplysningsplikt før og etter generalforsamlingen i visse allmennaksjeselskaper, mener NAU at NUES bør vurdere om en del av innholdet i punkt 6 annet og tredje avsnitt bør flyttes til notene.

3.5 Tilgang til dokumenter og frister

Etter NAUs vurdering bør kommentarene – som foreslått i høringsnotatet – vise til at vedtektene kan åpne for at dokumentene sendes ut fysisk kun til de aksjeeierne som ber om det. Kommentarene kan i tillegg oppfordre utstederne til at slike anmodninger bør kunne fremsettes på en enkel måte.

Gitt den muligheten som loven nå åpner for, mener NAU at det ikke bør inntas noen anbefaling om at dokumentene bør sendes ut fysisk. Da forslaget ble behandlet i forbindelse med lovendringen tidligere i år, var det ingen høringsinstanser som mente at god eierstyring og selskapsledelse tilsier slik utsendelse.

Henvisningen til at innkalling og saksdokumenter alltid bør gjøres tilgjengelig elektronisk, er overflødig siden dette følger av loven.

4.1/4.2 Revisjonsutvalg

NAU er enig i vurderingen av at de mindre foretakene ikke skal anbefales å etablere egne revisjonsutvalg.

NAU mener også at NUES ikke bør gi noen anbefaling om de øvrige foretakenes valg når det gjelder adgangen til å la det samlede styre utføre revisjonsutvalgets oppgaver.

NAU slutter seg til vurderingene og konklusjonen i høringsnotatet når det gjelder endring av ”den daglige ledelse” til ”ledende ansatte”.

Gjeldende anbefaling går ut på at eventuelle styreutvalg bør bestå av styremedlemmer som er uavhengige av den daglige ledelsen. NAU slutter seg til forslaget om at dette endres til ”et flertall” og at kriteriet knyttes til ”virksomheten”. I kommentarene (side 29) er det inntatt nærmere kriterier for bedømmelsen av uavhengighet. NUES bør vurdere i hvilken grad disse kriteriene også skal gjelde overfor ”virksomheten”. Dette gjelder desto mer når dette er begrepet som benyttes i loven.

Anbefalingen vil etter dette operere med uavhengighet i forhold til ”ledende ansatte”, ”særinteresser”, ”vesentlige forretningsforbindelser”, ”hovedaksjeeiere”, ”virksomheten”. Dessuten er det anbefalt at møteleder i generalforsamlingen skal være ”uavhengig”. NUES bør vurdere om dette kan forenkles.

Lovreglene om revisjonsutvalg har vært på bred høring, og man valgte en løsning der minst ett medlem av revisjonsutvalget skal være ”uavhengig av virksomheten”. Lovgivningen, NUES og børsen stiller en rekke krav til sammensetningen av styret, herunder at minst to medlemmer skal være uavhengige av hovedaksjeeiere. En stor del av de noterte selskapene har fem medlemmer, og det er sannsynlig at en rekke av disse har kun to medlemmer som er uavhengige av eventuelle hovedaksjeeiere (definert av børsen som eiere av mer enn ti prosent). Ved forslaget i høringsnotatet vil anbefalingen i realiteten gå ut på at disse to må sitte i revisjonsutvalget. Det vil igjen si at valgkomiteen må finne de to kandidatene som har interesse for, tid til og kompetanse til å sitte i utvalget. Etter NAUs oppfatning gir dette uheldige føringer for valgkomiteens arbeid. Videre er det styrets ansvar å velge revisjonsutvalget, og et krav om at flertallet i revisjonsutvalget skal være uavhengig, vil kunne svekke styrets valgmuligheter. Det bør være opp til styret selv å vurdere behovet for uavhengighet utover kravet i loven. NAU går derfor inn for at anbefalingen går ut på at (minst) ett medlem av revisjonsutvalget bør være uavhengig av hovedaksjeeiere.

I høringsnotatet nevner man risikoen for en for summarisk styrebehandling av de forholdene som ligger under revisjonsutvalget, hvis styrets leder er medlem av utvalget. Det er antagelig store forskjeller mellom selskapene når det gjelder sammensetningen av styret, blant annet når det gjelder

antall styremedlemmer og kompetanse. Det kan også hende at styreleder er det medlemmet som oppfyller lovens krav til uavhengighet og kompetanse. Etter NAUs vurdering bør det derfor være opp til styrene å organisere sammensetningen av og arbeidet i revisjonsutvalgene på dette punktet. NAU går etter dette inn for at NUES' anbefaling ikke skal gå ut på at styreleder ikke kan være medlem av utvalget.

Valgkomiteene skal etter kommentarene til punkt 7 gi relevant informasjon om kandidatene i sin innstilling. Når loven legger ansvaret for korrekt sammensetning av styret til generalforsamlingen, mener NAU at det bør føyes til at valgkomiteen bør angi hvilke(n) av kandidatene som etter komiteens oppfatning oppfyller kravene til uavhengighet og kunnskap om regnskap og revisjon i allmennaksjeloven.

5.1 Valgkomité – opplysninger i innstillingen

NAU slutter seg til vurderingene og konklusjonen i høringsnotatet og viser for øvrig til punktet ovenfor.

5.2 Samfunnsansvar og etikk

Etter NAUs mening er det for tiden ikke hensiktsmessig å la spørsmål om samfunnsansvar inngå i anbefalingen. NUES bør imidlertid innta noe i anbefalingen – for eksempel i innledningskapitlet – om hvordan man ser for seg at temaet mest hensiktsmessig kan behandles videre.

5.3 Ansattrepresentasjon i styret

NAU slutter seg til vurderingene og konklusjonen i høringsnotatet.

5.4 Kompetanseutvalg

NAU slutter seg til vurderingene i høringsnotatet. Etter NAUs oppfatning kan vurderingene av selskapets kompetansebehov – sett fra et styreståsted – inngå i oppgavene til et kompensasjonsutvalg.

6 Forslag til endringer

Anbefalingen punkt 6 – Generalforsamling

Forskrift om selskapets opplysningsplikt før og etter generalforsamlingen i visse allmennaksjeselskaper er gitt vedtatt etter at høringsnotatet ble sendt ut. Anbefalingen, kommentarene og notene bør tilpasses disse nye reglene.

Kommentarene under overskriften "Deltakelse uten tilstedeværelse" er foreslått å skulle gå ut på at selskapet "bør" tilrettelegge for flere måter å stemme på. Etter NAUs vurdering er dette ikke helt i samsvar med vurderingene i punkt 3.2 og 3.3 i høringsnotatet. Kommentarene anses som utdyping av, forklaring av og begrunnelse for anbefalingene. Den kommentaren som er foreslått, kan derfor fremstå som en sterkere oppfordring til utstederne enn den er ment som.

Anbefalingen punkt 8 – Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

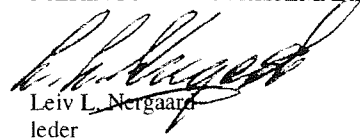
Vi viser her til merknadene under punkt 2.5, om at denne informasjonen hører bedre hjemme under punkt 9 i anbefalingen.

Fra 1. januar 2011 vil børsens egne regler om sammensetningen av styret gjelde fullt ut for alle noterte selskaper. NUES bør vurdere om anbefalingene om styresammensetning da skal utgå, eller om man bør sørge for at NUES' anbefaling er helt lik børsens egne regler.

Fjerde avsnitt ny tredje setning bør vise til "virksomheten" i stedet for "selskapets virksomhet", for å unngå risiko for at det er holdingselskapets – i stedet for konsernets – virksomhet som anses relevant.

Med vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS AKSJEMARKEDSUTVALG

Leiv L. Nergaard
leder